

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 mei 2000

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wetgeving
betreffende de bescherming
van de goederen van personen die wegens
hun lichaams- of geestestoestand
geheel of gedeeltelijk onbekwaam
zijn die te beheren**

AMENDEMENTEN

Nr. 28 VAN DE HEREN **BOURGEOIS** EN **VAN HOOREBEKE**
(Subamendement op amendement nr. 5, DOC 50 0107/
002)

Art. 9bis (nieuw)

De voorgestelde tekst aanvullen met de volgende leden :

«Met betrekking tot de niet-vermogensrechtelijke belangen geldt dat de bijstand of vertegenwoordiging slechts kan opgelegd worden indien daarvoor een dringende sociale noodzaak bestaat en indien de proportionaliteit tussen de beschermingsmaatregel en het legitieme doel ervan wordt in acht genomen.

De vrederechter wint het advies van een geneesheer-deskundige in vooraleer een bewindvoerder aan te stellen met andere bevoegdheden op het niet-vermogensrechtelijke vlak dan de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de te beschermen persoon.».

Voorgaande documenten :

Doc 50 **0107/ (B.Z. 1999)** :

001 : Wetsvoorstel van de heren Goutry, Vandeurzen en Ansoms.
002 tot 005 : Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 mai 2000

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la législation relative
à la protection des biens des personnes
totalement ou partiellement
incapables d'en assumer
la gestion en raison de leur état
physique ou mental**

AMENDEMENTS

N° 28 DE MM. **BOURGEOIS** ET **VAN HOOREBEKE**
(Sous-amendement à l'amendement n° 5,
DOC 50 0107/002)

Art. 9bis (nouveau)

Compléter le texte proposé par les alinéas suivants :

« En ce qui concerne les intérêts extrapatrimoniaux, l'assistance ou la représentation ne peut être imposée que si une urgence sociale l'impose et que pour autant qu'il y ait proportionnalité entre la mesure de protection et l'objectif légitime de cette mesure.

Le juge de paix prend l'avis d'un médecin-expert avant de désigner un administrateur disposant d'autres compétences en matière extrapatrimoniale que les soins, les traitements et l'accompagnement de la personne à protéger. ».

Documents précédents :

Doc 50 **0107/ (S.E. 1999)** :

001 : Proposition de loi de MM. Goutry, Vandeurzen et Ansoms.
002 à 005 : Amendements.

VERANTWOORDING

(i) De toevoeging van een tweede lid aan artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek is nuttig om te beklemtonen dat de criteria voor bijstand of vertegenwoordiging op het vermogensrechtelijke vlak niet dezelfde zijn als bijstand of vertegenwoordiging op het niet-vermogensrechtelijke vlak.

Het is niet de bedoeling dat een situatie waarin een meerderjarige niet in staat is tot een redelijke waarneming van zijn immateriële belangen automatisch leidt naar uitbreiding van de bewindvoering op het persoonlijke vlak. Veelal kunnen bijvoorbeeld familieleden optreden. Pas als bijvoorbeeld de familie ontbreekt of het oneens is, of wanneer gestructureerde aandacht om andere redenen vereist is, kan aan bewindvoering op het persoonlijke vlak worden gedacht.

De vrederechter moet nagaan of de maatregel werkelijk noodzakelijk is: toevoeging van een bewindvoerder met bevoegdheden op het persoonlijke vlak betekent inmenging in de privacy van de betrokkene. Vereist zijn dan ook een dringende noodzaak en proportionaliteit tussen de maatregel en het doel ervan.

(ii) Gelet op het ingrijpende karakter van een bewindvoering die betrekking heeft op de niet-vermogensrechtelijke belangen van de te beschermen persoon, moet met grote omzichtigheid tewerk gegaan worden. Een verplicht voorafgaandelijk advies van een geneesheer-deskundige is in dat opzicht een bijkomende waarborg.

Dat advies is evenwel niet vereist in de mate dat de bevoegdheden van de bewindvoerder alleen betrekking hebben op de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de te beschermen persoon. Dat zijn bevoegdheden die de 'mentor' in het Nederlandse systeem heeft. Om tegemoet te komen aan een acute nood in de praktijk werd in 1994 de rechtsfiguur van het mentorschap ingevoerd in Nederland.

Voor bepaalde handelingen zal de bewindvoerder ook in niet-vermogensrechtelijke aangelegenheden een bijzondere machtiging moeten vragen aan de vrederechter. Zie in dat verband artikel 496, § 3.

Nr. 29 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 2

In punt B, in de voorgestelde § 1^{bis}, de volgende wijzigingen aanbrengen :

1°) In het eerste lid, eerste zin, de woorden «door de griffier» vervangen door de woorden «door de griffier, of ten overstaan van een notaris».

2°) In het tweede lid, de woorden «de griffier» vervangen door de woorden «de griffier of de notaris».

JUSTIFICATION

(i) L'insertion d'un alinéa 2 à l'article 490 du Code civil est utile pour indiquer clairement qu'il y a une différence entre les critères en matière d'assistance ou de représentation sur le plan patrimonial et les critères en matière d'assistance ou de représentation sur le plan extrapatrimonial.

Il ne serait pas normal que la situation d'un mineur qui n'est pas en mesure d'assumer dûment la gestion de ses intérêts immatériels conduise automatiquement à l'élargissement de l'administration sur le plan personnel. C'est ainsi que, dans de nombreux cas, des membres de la famille peuvent intervenir. Une administration sur le plan personnel ne peut être envisagée que si, par exemple, le mineur n'a pas de famille, que celle-ci n'arrive pas à un accord ou que d'autres motifs justifient une attention structurée.

Le juge de paix est tenu de vérifier la nécessité réelle de la mesure : l'adjonction d'un administrateur ayant des compétences dans la sphère personnelle implique une immixtion dans la vie privée de l'intéressé. Il s'impose dès lors qu'il y ait urgence et proportionnalité entre la mesure et l'objectif qu'elle poursuit.

(ii) Eu égard au caractère intrusif d'une administration relative aux intérêts extrapatrimoniaux de la personne à protéger, il convient d'agir avec une grande prudence. L'obligation de recueillir au préalable l'avis d'un médecin-expert constitue à cet égard une garantie supplémentaire.

Cet avis n'est toutefois pas requis lorsque les compétences de l'administrateur portent uniquement sur les soins, les traitements et l'accompagnement de la personne à protéger. Il s'agit là des compétences dont le « mentor » est investi dans le système néerlandais. La notion de « mentor » a été instaurée aux Pays-Bas en 1994 pour répondre à un besoin impérieux apparu dans la pratique.

Pour pouvoir accomplir certains actes relatifs à des matières extrapatrimoniales, l'administrateur devra également demander une autorisation spéciale au juge de paix (cf. art. 496, § 3).

N° 29 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 2

Au point B, dans le § 1^{er bis} proposé, apporter les modifications suivantes :

1°) à l'alinéa 1^{er}, première phrase, entre le mot « greffier » et les mots « une déclaration », insérer les mots « ou devant un notaire, » ;

2°) à l'alinéa 2, entre les mots « Le greffier » et le mot « notifie », insérer les mots « ou le notaire ».

VERANTWOORDING

1°) Het is aangewezen de actering van de wilsverklaring niet alleen mogelijk te maken ten overstaan van de vrederechter, maar ook ten overstaan van de notaris. De notaris is immers een vertrouwenspersoon bij uitstek in vele families.

2°) Noodzakelijke aanpassing.

Nr. 30 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 2

Punt F) vervangen door wat volgt :

« F) Paragraaf 3, eerste lid, wordt vervangen als volgt :

« Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt, behoudens in spoedeisende gevallen of wanneer het materieel onmogelijk is, een omstandige geneeskundige verklaring bij het verzoekschrift gevoegd, die ten hoogste vijftien dagen oud is en die de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon bevindt. De verklaring vermeldt of de te beschermen persoon zich kan verplaatsen, en in het bevestigende geval, indien zulks, gelet op zijn toestand aangewezen is. » ; ».

VERANTWOORDING

In bepaalde gevallen is het materieel onmogelijk om bij het verzoekschrift een geneeskundige verklaring toe te voegen, bijvoorbeeld wanneer de te beschermen persoon bij één van zijn kinderen verblijft, en een ander kind een verzoekschrift tot toevoeging van een bewindvoerder wenst in te dienen en zijn broer of zus de geneesheer de toegang van de geneesheer tot de woonplaats van de te beschermen persoon ontzegt, of wanneer de te beschermen persoon weigert zich door een geneesheer te laten onderzoeken.

Het gaat niet op om een verzoekschrift waarbij het materieel onmogelijk is om een omstandige geneeskundige verklaring toe voegen, als onontvankelijk af te wijzen.

Wanneer één van de hierboven beschreven hypothesen zich voordoet, kan de vrederechter een geneesheer aanwijzen met als opdracht hem over de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon te adviseren.

Nr. 31 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**
(Subamendement op amendement nr. 9, DOC 50 0107/002)

Art. 2

In de voorgestelde tekst, het tweede lid weglaten.

JUSTIFICATION

1°) Il est souhaitable que non seulement le juge de paix mais également le notaire puissent acter une déclaration de volonté. Le notaire est en effet, par excellence, la personne de confiance de nombreuses familles.

2°) Cette adaptation découle logiquement de l'ajout ci-dessus.

N°30 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 2

Remplacer le littera F) par le texte suivant :

« F) le §3, alinéa 1^{er}, est remplacé par l'alinéa suivant :

« Sous peine d'irrecevabilité, est joint à la requête, sauf en cas d'urgence ou d'impossibilité matérielle, un certificat médical circonstancié, ne datant pas de plus de quinze jours, décrivant l'état de santé de la personne à protéger. Ce certificat précise si la personne à protéger peut se déplacer et, dans l'affirmative, s'il est indiqué qu'elle se déplace, compte tenu de sa situation. » ; »

JUSTIFICATION

Dans certains cas, il est matériellement impossible de joindre un certificat médical à la requête, par exemple, lorsque la personne à protéger réside chez un de ses enfants, qu'un autre enfant souhaite introduire une requête tendant à la désignation d'un administrateur et que son frère ou sa sœur refuse au médecin l'accès au domicile de la personne à protéger ou lorsque la personne à protéger refuse de se laisser examiner par un médecin.

Il est injustifiable de déclarer irrecevable une requête à laquelle il est matériellement impossible de joindre un certificat médical circonstancié.

Si un des cas précités se produit, le juge de paix pourra désigner un médecin en le chargeant de le conseiller sur l'état de santé de la personne à protéger.

N°31 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**
(Sous-amendement à l'amendement n°9, DOC 50 0107/002)

Art. 2

Dans le texte proposé, supprimer l'alinéa 2.

VERANTWOORDING

Eenmaal een bewindvoerder werd aangewezen dient deze bewindvoerder het volledige vertrouwen te genieten. In dat opzicht lijkt het overbodig om de bijstand door een advocaat voor te schrijven voor de hele duur van het bewind. Het jaarlijkse verslag dat overgelegd wordt ten overstaan van de vrederechter is een voldoende controle op de wijze waarop de bewindvoerder zijn taak aanvat.

Nr. 32 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 3

In de voorgestelde § 2, tussen de woorden «de te beheren goederen» en de woorden «en dit verzenden» de woorden «en desgevallend over de levensomstandigheden en persoonlijke behoeften van de beschermde persoon» invoegen.

VERANTWOORDING

Aanpassing aan de eventuele uitbreiding van de bevoegdheden van de bewindvoerder op het persoonlijke vlak.

Nr. 33 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 4

Een punt Bbis) invoegen, luidend als volgt :

«Bbis) Het tweede lid wordt weggelaten ;».

VERANTWOORDING

Gelet op de voorgenomen afschaffing van de onbekwaamverklaring, heeft het tweede lid van het hernummerde artikel 494 van het Burgerlijk Wetboek geen bestaansreden meer.

Nr. 34 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 6

Punt B) weglaten.

VERANTWOORDING

In het kader van het streven naar een gepersonaliseerde bewindvoering kan het niet dat door de bewindvoerder volmacht zou worden verleend aan derden.

In dit kader past het te herinneren aan het feit dat de bewindvoerder zich bij de uitoefening van zijn mandaat ook al

JUSTIFICATION

Une fois qu'un administrateur aura été désigné, celui-ci devra jouir de toute la confiance de la personne à protéger. Il est donc superflu de prévoir l'assistance d'un avocat pendant toute la durée de l'administration. Le rapport annuel soumis au juge de paix permet de contrôler suffisamment la manière dont l'administrateur entame sa mission.

N° 32 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 3

Dans le § 2 proposé, entre les mots « biens à gérer » et les mots « et le transmettre », insérer les mots « ainsi que, le cas échéant, les conditions de vie et les besoins personnels de la personne protégée ».

JUSTIFICATION

Adaptation du texte en fonction de l'extension éventuelle des compétences de l'administrateur provisoire aux matières personnelles.

N° 33 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 4

Insérer un point Bbis), libellé comme suit :

« Bbis) L'alinéa 2 est supprimé ; ».

JUSTIFICATION

Étant donné que l'on a l'intention de supprimer l'interdiction, l'alinéa 2 de l'article 494 renuméroté du Code civil devient sans objet.

N° 34 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 6

Supprimer le point B).

JUSTIFICATION

Si l'on s'efforce de faire en sorte que l'administration provisoire soit personnalisée, il est inadmissible que l'administrateur provisoire puisse donner procuration à des tiers.

Il y a lieu de rappeler, à cet égard, que, dans l'exercice de sa mission, l'administrateur provisoire peut également se faire

kan laten bijstaan door derden die onder zijn verantwoordelijkheid ressorteren. Een mogelijkheid om volmachten te verlenen, gaat in dat opzicht veel te ver, omdat het daadwerkelijke beheer op die manier naar derden – die geen enkele band hebben met de beschermde persoon – kan worden doorgeschoven.

Nr. 35 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 6

In punt H), in de voorgestelde tekst, het woord «handelsrechtbank» telkens vervangen door de woorden «rechtbank van koophandel».

VERANTWOORDING

Betere formulering. Aanpassing aan de terminologie van het Gerechtelijk Wetboek.

Nr. 36 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 6

In punt K), in de voorgestelde § 6, eerste lid, de tweede zin weglaten.

VERANTWOORDING

Bewindvoering is in essentie beheer van andermans vermogen. In dat opzicht kan het niet dat er in welke hypothese dan ook vermenging zou optreden tussen het vermogen van de bewindvoerder en dat van de beschermde persoon.

Nr. 37 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 3

In punt E), in de voorgestelde tekst, derde lid, een punt 3bis invoegen, luidend als volgt :

«3bis. desgevallend: een overzicht van de handelingen die de bewindvoerder heeft gesteld in het kader van de zorg voor de niet-patrimoniale belangen van de beschermde persoon; »

VERANTWOORDING

Aanpassing aan eventuele uitbreiding van de bevoegdheden van de bewindvoerder op het niet-vermogensrechtelijke vlak.

assister par des tiers qui agissent sous sa responsabilité. Il serait exagéré de lui permettre de donner procuration, parce que la gestion journalière pourrait ainsi être confiée à des tiers qui n'ont aucun lien avec la personne protégée.

N° 35 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 6

Au point H), dans la version néerlandaise du texte proposé, remplacer chaque fois le mot « handelsrechtbank » par les mots « rechtbank van koophandel ».

JUSTIFICATION

Le présent amendement a pour objet d'améliorer la formulation et de la mettre en conformité avec la terminologie du Code judiciaire.

N° 36 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 6

Au point K), au § 6 proposé, alinéa 1^{er}, supprimer la deuxième phrase.

JUSTIFICATION

L'administration consiste essentiellement à gérer le patrimoine d'autrui. De ce point de vue, il serait inadmissible qu'il y ait, dans quelque hypothèse que ce soit, confusion entre le patrimoine de l'administrateur et celui de la personne protégée.

N° 37 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 3

Au point E), alinéa 3 du texte proposé, insérer un point 3bis, libellé comme suit :

« 3bis. le cas échéant : un relevé des actes que l'administrateur a accomplis dans le cadre de la gestion des intérêts non patrimoniaux de la personne protégée ; »

JUSTIFICATION

Adaptation à une éventuelle extension des compétences de l'administrateur sur le plan non patrimonial.

Nr. 38 VAN DE HEREN **BOURGEOIS EN VAN HOOREBEKE**

Art. 6

In punt F), de voorgestelde tekst aanvullen als volgt :

«j) toestemmen in medische handelingen die een gevaar kunnen inhouden voor de integriteit van de beschermde persoon ;

k) opname in een gesloten instelling als die gepaard kan gaan met een bepaalde mate van vrijheidsberoving ;

l) toestemmen in sterilisatie ;

m) toestemmen in medische handelingen waartegen de beschermde persoon of zijn vertrouwenspersoon zich verzet. ».

VERANTWOORDING

Net zoals voor bepaalde vermogensrechtelijke handelingen een bijzondere machtiging door de vrederechter vereist is, geldt dat voor bepaalde niet-vermogensrechtelijke handelingen. *In concreto* gaat het om maatregelen die een inbreuk kunnen uitmaken op de integriteit, of die gepaard kunnen met vrijheidsbeperking, of die op het verzet van de beschermde persoon of zijn vertrouwenspersoon stuiten.

Geert BOURGEOIS (VU&ID)
Karel VAN HOOREBEKE(VU&ID)

N° 38 DE MM. **BOURGEOIS ET VAN HOOREBEKE**

Art. 6

Au point F), compléter le texte proposé comme suit :

« j) consentir à des actes médicaux qui peuvent compromettre l'intégrité de la personne protégée ;

k) faire admettre la personne protégée dans un établissement fermé, si cette admission peut entraîner un certain degré de privation de liberté ;

l) consentir à la stérilisation ;

m) consentir à des actes médicaux auxquels la personne protégée ou sa personne de confiance s'oppose. ».

JUSTIFICATION

Comme c'est déjà le cas pour certains actes patrimoniaux, il convient que l'administrateur provisoire doive obtenir une autorisation spéciale du juge pour accomplir certains actes non patrimoniaux. Concrètement, l'autorisation spéciale doit être requise pour des mesures qui peuvent porter atteinte à l'intégrité de la personne protégée, qui peuvent entraîner une privation de liberté ou qui se heurtent à l'opposition de la personne protégée ou de sa personne de confiance.